

Skolfams nationella konferens Helsingborg 2024

Valbona Kaba El-Jabi
Leg förskolelärare, leg grundskolelärare
Specialpedagog
Skolfam Malmö

Maria Carlsson
Leg. Psykolog
Skolfam Malmö

Elna Söderdahl
Leg. Psykolog
Skolfam Malmö

FÖRFAM -TEAMET

PSYKOLOG

SPECIALPEDAGOG

BARNSEKRETERARE

FAMILJEHMS-
SEKRETERARE

BARN

FAMILJEHEM

FÖRSKOLA

VÅRDNADSHAVARE
(om möjligt)

Förfam – ett pilotprojekt

Förfam har provats i Malmö, Falkenberg, Härnösand (Göteborg, Gävle)

I Malmö startades Förfam som ett projekt under våren 2023. I augusti 2023 projektanställdes en specialpedagog med särskild kunskap om de yngre barnen och förskolan. I Förfam arbetar även psykologer och deras arbetstid togs inom ramen för deras ordinarie tjänster inom Skolfam.

Parallellt med arbetet Förfam inleddes ett samarbete med förskoleförvaltningen i Malmö för att hitta former för samverkan kring familjehemsplacerade barn i förskolan.

Under projekttiden har specialpedagog och psykolog arbetat fram rutiner kring arbetet. De har också sammanställt metoder för att kunna kartlägga barnen.

Specialpedagog och psykolog har dessutom tagit fram informationsmaterial om Förfam som riktar sig till såväl förskola, familjehem, biologiska föräldrar som till barnet.

Förfam – ett pilotprojekt

7 förskolebarn medverkat hittills

- Utvärderat genom fokusgrupp med socialsekreterare

- Via enkät till familjehem och förskolor

Förfam-arbetsgrupp i Malmö med tre specialpedagoger och två psykologer

Nationellt Förfam-nätverk med digitala träffar

Nytt lila letterbox-paket som riktar sig till barn i förskoleåldrar

Samverkan med förskoleförvaltningen i Malmö kring ICDP (vägledande samspel). Möjlighet att ge insatsen parallellt till familjehem och pedagoger på förskolan.

Föreläsningstillfällen som riktar sig till ledning och personal på förskolor i Malmö för att höja den generella kompetensen kring placerade barn, deras behov och förskola.

Vad är Förfam?

Idag finns det få förebyggande insatser för barn i samhällsvård i förskoleålder i Sverige. Tidiga insatser behöver ske i barns vardagliga kontext och så långt som möjligt bedrivs av viktiga som finns i barnets närhet över tid. Förskolan som präglas av tillit och trygghet har en stor betydelse för ett barns utveckling och mående. Forskning visar också tydligt att åtgärder för att stötta utsatta barns utveckling i tidig ålder har positiva effekter på skolframgång och även senare i livet.

Hur funkar det?

Till barnet knyts ett team med en psykolog, en specialpedagog och barnets ansvariga socialsekreterare. Teamet samverkar i sin tur med förskolan och familjehemmet i olika steg som bilderna nedan visar.

Samtycke

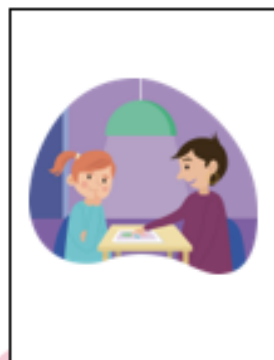
Observera att samtycke från vårdnadshavare krävs i de fall som barnet är placerat enligt **Sol**.

Förfam börjar

Förfamteamet träffas. Teamet består av psykolog, specialpedagog, familjehemssekreterare och barnsekreterare.

Psykolog och specialpedagog får information om barnet.

Kartläggning

I samband med uppstarten av insatsen görs en pedagogisk och psykologisk kartläggning av barnet genom tester, observationer och skattningar samt samtal med familjehem och förskolepersonal. Ibland hämtar psykologen in information från vårdgrannar.

Behovsanalys

Efter psykologens och specialpedagogens kartläggning träffas förfam-teamet och pratar om vad kartläggningarna visar och vilket stöd man tänker barnet behöver.

Förfam-möte 1

Kartläggningen återkopplas till familjehem och förskola.

Tillsammans med förskolans pedagoger, rektor och familjehemmet formulerar Förfams team en plan med mål för arbetet och kommer överens om eventuella lämpliga insatser.

Vi fortsätter att ha Förfammöten!

Vi har möten varje termin, efter behov, där utvecklingen följs upp kontinuerligt.

Förfam kommer även vara med vid barnets övergång mellan förskola och skola.

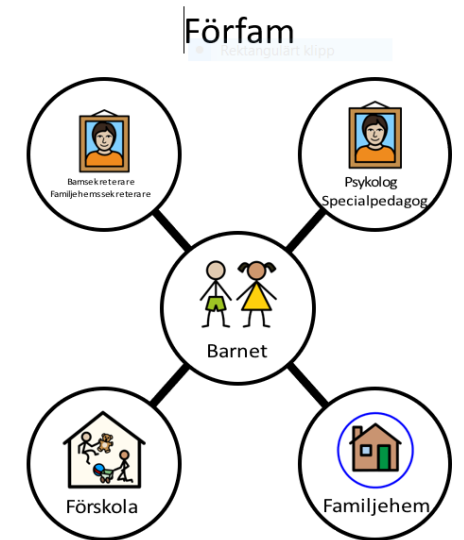
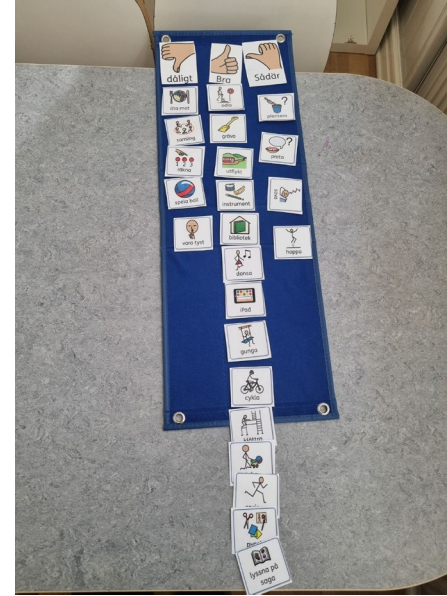
Förfam slutar när barnet slutar förskolan. Då börjar barnet istället i Skolfam. Du fortsätter att ha kontakt med samma specialpedagog och psykolog.

Material om Förfam

- Broschyr
- Checklista

Barnets delaktighet

- Förfambok till barnet
- Bild med introduktion om Förfam till barnet
- Barnets skattning av trivsel på förskola med bildstöd
- Återkoppling av kartläggning med bildstöd

Förslag på områden att observera/ta reda på:

Exekutiva
förmågor

Självständighet i
vardagen

Barnets styrkor
och intressen

Kognitiv
utveckling

Språk och
kommunikation

Känslomässig
utveckling, lek och
socialt samspel

Finns det?

Kartläggning

Handlingsplan

Samverkansplan

Vad gör psykologen?

- Observation vid behov
- Skattningsskalor: ABAS-3 (pedagogformulär 2-5 år, föräldraformulär 0-5 år), SDQ (pedagog och föräldraskattnings 3-4 år), VAS-skalan för pedagoger
- Inhämtande av journaluppgifter från tidigare vårdkontakter: BVC, BUP, BBIC-läkarundersökning
- Samordning
- Remittering
- Framöver - metodutveckling: CEQ, WPPSI, VMI?
- Hur mäter vi små barns psykiska hälsa?

Utvärdering fokusgrupp med socialsekreterare

- Gott samarbete
- Bra med tidiga insatser – risk att svårigheter inte uppmärksammas annars
- Hjälp kring övergången mellan förskola och förskoleklass
- Lättare att få till stånd insatser inom BUP som gynnar barnet då psykolog och specialpedagog redan gjort kartläggning och då BUP och psykolog från Förfam "pratar samma språk".
- Förskolan får en ännu större förståelse för barnet då de får en samlad bild från socionom, pedagog och psykolog, vilket gör att de kan anpassa mer individuellt kring barnet på förskolan.
- Bra att pedagogen observerar barnet på förskolan, då får man en bättre bild av barnet.
- Kompetens kring barns rätt till insatser inom förskolan, vilket varit viktigt för de barnen med stora utmaningar.

Utvärdering familjehem och förskola

Fem förskolor och fem familjehem har svarat på enkät. Det är ett mycket litet underlag och det barn som varit aktuell längst har haft en kontakt med Förfam under ett års tid. Sammantaget ger därför enkäterna bara en inblick hur just de som svarat ser på insatsen.

Förskolorna

- Flera professioner som följer barnet och som kan ge input.
- Fått ett annat perspektiv kring familjehemsplacerade barn och fått större insikter i sitt arbete.
- Samverkan har varit givande och fungerat väl.
- Redan tidigare funnits god kontakt med familjehemsföräldrarna varför Förfam inte bidragit till att kontakten blivit bättre.
- Familjehemsföräldrarna, däremot upplever alla utom en att Förfam verkligen bidragit till ett bättre samarbete mellan förskola och familjehemsföräldrar.

Familjehemmen:

- Fått mycket stöd och hjälp.
- Hjälpsamt att det görs en kartläggning eftersom man då kan få syn på barnets styrkor och att man tidigt kan se vad barnet behöver hjälp med.
- Flera familjehemsföräldrar lyfter också att det är mycket hjälpsamt att få hjälp kring övergången från förskola till skola. Ett familjehem beskriver detta när vi frågar om Förfam bidragit till en bra övergång mellan förskola och skola: *"Hjälpt till med allt möjligt – helt för vårt barn, blev en väldigt bra övergång där Förfam varit till hjälp."*
- Några familjehem upplever att både de och förskolepersonalen gjort vissa förändringar av hur de bemöter barnet, en familjehemsförälder skriver att hen blivit mer tydlig mot barnet sedan hen fått ta del av kartläggningen och andra skriver att de tänkt på vissa saker som de inte gjort tidigare. Några familjehem märker att förskolan gjort vissa förändringar sedan man tryckt på barnets behov.

Erfarenheter hittills

- Förskolans kultur vs skolans kultur
- Att bedöma små barns utveckling
- Barn i behov av stort stöd – blir de omhändertagna tidigare?
- Personalens vana av att svara på frågor, t ex m h a skattningsformulär
- Förskolan hungriga på kunskap om trauma, anknytning och barns utveckling!
- Pedagoger har uppskattat samverkan med socialtjänsten
- Bra övergång till grundskolan